

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

ACTIVITATEA

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

3 Iulie 1866.

Măne să împlinesc 37 ani de când regimentul nostru de casă Nr. 64 Carl Alexander, Grossherzog von Sachsen-Weimar-Eisenach, acum Freiherr von Märtens, înființat după războiul din anul 1859 din cadrele altor trei regimente ardeleni, au primit botezul de sânge pe câmpul Bohemiei și aceasta cu prilejul bătăliei decizătoare dela Königgrätz.

Bine este a se revoca în memorie acelor puțini combatenți de atunci, cari se mai află în viață, precum și aceluia, cari azi sunt în șirurile acestui regiment.

Celea scrise aici sunt întemeiate pe unele notițe de a-le lui Alexandru Savul, cadet în regimentul Nr. 64, cari din întâmplare a rămas în posesiunea mea, ca a unui camarad al său, cu care împreună am servit în acest regiment.

Notițele sunt conduse în limba germană, pentru-că Savul era înainte de înrolare absolvent al Ludoviceului din Viena, ca atare puțin, ba foarte puțin, știa limba sa maternă. Era fiul dragomanului austriac de Savul, aplicat la consulatul din Iași și a fost crescut nemțeste. Tiner cult, pianist rutinat, în urma căreia însușire aveam intrare la multe familii distinse din Gödölő și mai târziu în reședința comitatului Gömör, unde eram staționați după 66.

Cadetul Savul a făcut campania dela început și până la sfârșit. Reproducătorul acestor evinimente abea la 23 Iulie, ziua ultimului atac avut la Blumenau, aproape de Pojon, am sosit la regiment. Tot ce am auzit

le-am cuprins însă în notițe și rînd pe rînd le voi publica. Bine ar fi, ca să se scrie cât de multe, căci culese, la timpul său, toate într'un mănunchiu, ar forma adevărata istorie nepărtinitoare.

Regimentul 64 înainte de război se afla în Viena și până la câmpul de bătaie a mers pe jos, pe când multe alte trupe folosiră calea ferată. — Drumul până la Gablencz și Zwickau l-au făcut în trei săptămâni. Acest marș a ajutat mult la oțelirea trupeii și au suportat mai cu înlesnire ostenețele războiului, mai cu seamă retirarea pe aceeași distanță a făcut-o regimentul în abea 7 zile în urma desastrului suferit de armata întreagă.

În 3 Iulie firmamentul era des de dimineață încărcat cu nori grei. Trupele își vedeau de ocupațiile lor, ce se usitează în câmpul deschis și parte sub corturi improvizate. Nime nu avea idee, că încă în aceeași zi se înceapă războiul. Se așezase castronele cu carnea la foc, când de o dată se aude o detunătură, apoi a doua, a treia și mai multe, toate dela aripa stîngă a armatei. S'a suflat alarm, aproape în 10 minute regimentul era în picioare, gata de război.

Era la 7 ore dimineața, o ploaie cu picuri mari cădea, care ținu până cam către 11 ore. — Bubuiturilor de tunuri nu se dădea mare atențiune la început, însă preparările se dispuseră pe toată linia.

Regimentul nostru se ținea de corpul doi de armată, ear' Brigada consta din regimentul nostru, 80 Hollstein, un batalion de vînători nr. 23, o baterie cu tunuri. Comandantul Brigadei Br.Safran dete comanda de „marș înainte“. Așa înaintam cu marșul „Deș-

teaptă-te Române“, care făcea o impresiune foarte bună asupra soldaților noștri și curajul, apoi entuziasmul creștea, încât cugetai, că înaintăm la atare ce paradă. Nu lipseau glumele împrumutate făcute de ficiorii noștri. Regimentul înainta prin holdele cu grâu în coloane pe batalion, ear' în urma noastră spicele rămăneau culcate la pământ.

Am suit o colină, după care am scoborit în alta vale, avînd din nou înaintea noastră un deal lipsit de ori și ce cultură, însă cum era răpos, cu mare greutate puteam înainta. Lupta curgea în toată puterea în spre stînga dela noi, numai după ajungerea pe virful colinei se auzi o granată șuerînd pe de-asupra noastră. Abea acum ne-am împărțit în tirailori de câte o jumătate de companie.

Cu acest prilej înaintînd, câteva jumătăți de companie au fost rupte de către grosul regimentului și cum nu cunoșteam bine linia dușmanului, o jumătate de companie condusă de locotenentul Horvath a fost prinsă de Prusaci. Pe la amiază și până către 1 oră era lupta încinsă pe toată linia și ficiorii erau deja dedați cu bubuiturile asurzitoare ale tunurilor și puștilor.

În urma unei conducerii necorespunzătoare, corpul nostru 2 de armată, care opăra la aripa dreaptă, era aproape să fie luată (cuprinsă) de inamic pe din dărîpt. Numai atunci și în momentul ultim s'a dispus retragerea, care a mîntuit totul de nimicire aproape completă. Încunjurul aripei noastre drepte s'a făcut la dispoziția comandai principelui moștenitor din Prusia, care înainta nevăzută cu trupele sale împrejur de noi. Cei mai mulți feciori de ai noștri

au căzut la primul atac, al batalionului I., care fu condus la asaltul cu bajoneta, în urma tacticii usitate în armata austriacă. Mai multe atacuri și mai mult expus au fost batalionul 3, companiile 13—18. Despre aceste, precum și despre conducerea bună, rea, apoi despre multe bravuri speciale de ale detașamentelor acestui regiment vom scrie în viitor.

Scopul acestora, după cum am amintit și la început, este ca să împrespătim aducerea aminte a zilei de 3 Iulie 1866 care cade chiar pe ziua de mîne.

ß.

Maghiarisare pe toată linia.

În interesul maghiarisării firmelor neguțătorești, comitatul Borșod a făcut reprezentație către dieta din Buda-pesta. Aceasta scrisoare arată, că meseriașii-industriașii și neguțătorii folosesc pe lângă limba maghiară și alte limbi străine pe tablele lor. — Cum unii nu se folosesc nici decum de limba maghiară, ceea-ce se atribuie indiferenței și unor prejudeții necualificabile. — Propunerea coramisării astorfel de oameni sună:

1. Cetățenii supuși dării de câștig clasa III., cari se folosesc afară de limba maghiară și de altă limbă străină pe tablele lor (firme), să fie însărcinați încă separat prin lege cu 10% dare de întregire (suplementară).

2. Insuși prin lege să se decreteze, că negoțul de monopol al statului (cîrcimă, sare, tabac, și timbre) să se deie numai acelor cetățeni, cari posed limba maghiară și sunt în stare a servi mușterii în aceasta limbă.

FOIȘOARA

Limba română —

și înfrînturile streine.

(Urmare).

Insemnatul fapt al introducerii limbii române în locul celei slavone, se face din cauze deosebite la Români de peste munți și la acei din principate.

Peste munți, Sașii, primind luteranismul și voind să întorcă la a lor credință și pe Români, pun de traduc pe româneste cărțile lor sfînte și le impun Românilor. Deci propaganda luterană fu cauza introducerii limbii române în locul celei slavone peste munți. Dincoace, la noi însă, altele fură cauzele ce înlesniră furșierea limbii române pe pământul ei natal.

Aci în locul înfrînturii slave o alta căuta a-și lua întăietatea, înfrîntura grecească. Și după-cum este știut că atunci când doi se ceartă al 3-lea câștigă, tot astfel din lupta dintre slavonism și grecism, limba română câștigă în puteri, urzindu-și pânze mai te-meinice în plutirea ei către adevăratul liman al românismului. După căderea Constanti-

nopolei (1453) Grecii imigrează în mare număr în țările române, ca în unele cari p'aceste timpuri se găsiu în lupte cu Turcii. Intocmai ca paraziții, cari perzînd un corp' aleargă și se acașă de altul, ei găsiră aci un nesecabil izvor de speculă și de câștig. La sfințirea mănăstirii Curtea de Argeș slujesc 1.000 de preoți, mulți veniți din răsărit, astfel că încă de la Neagoe Basarab, Grecii se încuibază din ce în ce mai mult în mănăstirile țării, ear pe timpul lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu, în mare parte călugării slavoni sunt înlocuiți cu călugări greci.

Limba lor se întinsese așa de mult la noi, în cât Paul de Alepo, secretarul patriarhului Macarie din Alexandria, ce venise după milostenie în țările Române pe timpul, lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu, ne mărturisește că el aci la noi, s'ar fi întărit foarte mult în cunoștința limbii grecești pe care nu o prea știa d'acasă.

Pentru pregătirea preoților era nevoie ca viitorii apostoli ai creștinismului să fie cunosători în ale slavonei. Învățătura se dădea la căpi-va ucenici de către vre-un preot sau dascăl mai cărturar de la vre-o biserică.

Locul unde se împărția această învățătură, era vara, tinda bisericii; ear iarna, probabil casa preotului însuși.

Elementul slavon împuținându-se, n'avea cine să mai predea limba slavonă în școlile de popie. Grecii nu voiau să se ducă la bisericile sêrace de la țară, ocupînd tot locurile grase de pe la bisericile din orașe și mănăstirile bogate. Eram amenințați a nu mai avea preoți, cari să săvîrșească cele religioase la țară. În fața acestei primejdii, Mateiu Basarab și Vasile Lupu pun să se tipărească, în tipografiile înființate de ei, cărți bisericești în limba românească, pe cari preoții români n'aveau nevoie să o mai învețe pentru a o înțelege. Mai presus de toate nu trebuie să uităm că pe lângă aceste trebuințe neapărate, limba română își pregătește terenul la noi și prin deșteptarea națională a noastră. Deja în 1577, Coresi tipărind Psaltirea în limba românească zice, că a tradus-o »ca să fie de învățatură tuturor Românilor«; ear Metropolitul Varlaam, în a sa carte românească de învățatură, (Iași 1643) spune că a compus cartea »ca să fie de învățatură pentru toată seminția românească«.

Astfel limba română luă locul celei slavone, însă numai în bisericile sêrace, pe când în cele bogate fu înlocuită peste tot cu greceasca, ce se ridicase din ce în ce mai mult. Ca o sfidare a predominării slavonismului, cu introducerea limbii române

ni țară se produce un curent literar pentru redeșteptarea conștiinței noastre naționale. Originea romană a poporului român, unitatea neamului și stăruința lui în Dacia traiană: iată cele 3 idei fundamentale ale românismului, cari fură aduse la lumină și susținute de cronicarii secolului XVII, între cari cităm mai de seamă pe Grigore Ureche, Miron Costin și Dimitrie Cantemir. Din cunoștința lor au eșit alte trei idei, din cari Români își constituiră un ideal: eșirea din starea înjosită în care ne găsiam pentru a ne face demni de strămoșii noștri, unirea într'un singur stat a tuturor Românilor, resleții de vremuri, și dreptul ce avem asupra acestor pămînturi ca adevărații lor moștenitori.

(Va urma).

Sfaturi.

Văpsele pentru podele. Adunăm cât de multe coji verzi de nucă, le lăsam gramădă, până putrezesc, apoi le ferbem bine, le strecurăm și cu aceasta zamă văpsim podelele de două ori. Până nu s'a sbicit le ungem cu ulei de in. Podelele se fac foarte frumoase și văpseala ține mult.

Dă copilul tîu la vre-un meșteșug, care este una din cele mai prețioase averi și comori, pe cari le putem lăsa copiilor noștri.

3. Cele cuprinse sub p. 1., se se extindă și asupra acelor, cari prestează servicii spirituale, advocați, medici etc., dacă afară de limba maghiară mai folosesc pe firmele lor și altă limbă.

Intoleranța oficioasă.

O foaie din comitat este plină de amarăciune, că Rabi din Deva n'a fost invitat la masa ce s'a dat în onoarea Arhiducelui Iosif, când vizită honvezimea de aci. Vice-comitele a pus vina pe primarul orașului, acesta se scuză, că el nu a avut nici un amestec la compunerea listei onorațiilor, de oare-ce vice-comitele a aplacidat-o și maiestrul de curte a trimis-o la cei invitați.

Casus belli! Să întreabă acum cine este autorul ofensei? Cui are să mulțumească comunitatea izraelită acest afron? Așa se crede, că persoana Rabinului nu intenționat s'a omis, pentru-că el este așa un patriot, așa o individualitate onorifică, ca și ori care reprezentant al altor confesiuni. Pentru ce au procedat astfel conducătorii comitatului, ca în era aceasta »liberală« se ofenseze în așa mod brusc pe stâlpii nu cei mai rei ai dinastiei?... Concedății izraeliți au răspuns cu aceea, că unii au dat jos treicolorul de pe căși.

Deocamdată așa și-au exprimat simțimintele. Dar unde duce aceasta politică comitatensă? Ce cugetă prea cinstitul nostru vice-comite cu inaugurarea politice de omitere a ajunge? Și oare acceptează și mai mult cinstitul comite-suprem aceasta direcțiune păgubitoare, care până acum nu s'a usitat?

Așa zice proverbul, că cui îi dă D-zeu oficiu, pe acela îl prevede și cu mintea recerută. Mașter a procedat de altcum și D-zeu cu comitatul nostru, până acum am știut însă că întunerecul, intoleranța confesională, nu a cu prins pe cei dătători de ton ai comitatului. Incheie apoi cu provocări la patriotismul dovedit de atâtea ori. — Oare noi așa facem?!
—

O nouă foaie politică.

„Közérdek“ se cheamă o foaie nouă săptămânală, ce apare în Hațeg, redactată de Dr. Nagy Ignác. Am primit deja trei nri până acum.

În primul număr sub rubrica „Desfășurarea stindardului“ se presintă publicului, ca și care va lupta numai atunci, dacă lucrurile nu vor merge corect și patriotic. Arată că cu mandatele de deputați se face monopol în cele șase cercuri ale comitatului, întrucât sunt cucerite toate numai pentru anumite familii. Semnalează primejdia ce-i așteaptă, dacă nu se vor îngriji, ca în listele electorale să nu fie suscepuți câți toți, (auzi acolo! oare-cari sunt câți toți aceia? nu cumva moștenii autochtoni! pentru-că câți traficași și cărcimari sunt deja alegători?!). În articolul „Memento“ trage luarea în samă a izbândeii dela Dobra, totodată trage clopotul cel mare ca de foc, să îngrijească toți cei chemați, căci primejdia bate la ușe. În nr. 2 luptă pentru dreptul de vorbire liberă. Măneacă dela ultima adunare comitatensă, în care comitele suprem a detras cuvântul unui jude regesc, pentru-că s'a încumetat a polemiza cu președintele — fôișpan — vorbește scriitorul ca de-a că-

lare. Am dori să-i auzim glasul și în congregație în același ton și jargon precum și scrie.

La fine își trage seama și netezește pe fôișpan cu cuvinte măguliatoare.

În numărul 3 pune la cale instrucțiunea publică și strigă asurzitor după școală de stat. Impută tuturor neprevăzătorilor de până acum și descrie primejdia la care este expusă ca 2—300 familii maghiare din Hațeg și jur față de cele 20—30 mii străini (!) cari cochetează cu vecinii de cătră miază-zi.

Arată cum toți le-a promis câte și mai câte, fără de-a și implini. Sunt sătui de promisiuni goale. La fapte! la fapte!

Adecă „Közérdek“ caută să ajungă stăpâni, cei 2—300 inși, pe cei 20—30 mii de cetățeni. Ce mai Közérdek!!

ECONOMIE

Recolta cerealelor.

(Urmare).

Cu secerea firele se aleg bine, se descurcă unele de altele și se taie ușor fără de a se scutura prea tare sau de a încurca firele deja tăiate, ci ele se aranjează și depun frumos spic la spic, și cotor la cotor, ceea ce la treeratul cu mlăciul sau călcătul cu vitele, înainte vreme usitate peste tot, era de mare importanță sau absolut necesare. Astăzi însă, unde treeratul se face mai mult cu mașinile, cari ajung și treeră spicul ori și unde s'ar afla el în snop, ea și-a pierdut mult din importanța ei de odinioară. Secerea a rămas absolut indispensabilă numai pe terenurile, unde holda este de tot căzută și culcată la pământ sau încurcată și invescută cu burueni și mazărice, încât cu mașina sau coasa, nu o putem descurca și tăia.

Deși tăiatul cu secerea este foarte ușor, totuși fiindcă de-odată nu putem cuprinde cu ea și tăia multe fire, ele trebuiesc adunate și înveluite într'un mănunchiu mare, pentru a nu perde mult timp cu depunerea continuă a lor. Învelitul și formarea mănunchiului, se face cu mâna stângă prin aceea, că cu policele sau degetul cel mare dela mâna stângă, tragem paiele tăiate din nou peste cele mai vechi, pentru a le ținea laolaltă și dacă nu le putem cuprinde cu mâna, pe când în mâna dreaptă purtăm secerea și cu ea tăiem. Învelirea mănunchiului este partea cea mai dificilă la seceratul cu secerea. Separarea firelor din cele încurcate ce voim a tăia, se face totdeauna cu secerea și cu mâna stângă numai le ținem pentru a le putea reteza dela basă.

Un mare inconvenient al seceratului cu secerea este puținul spor ce avem la muncă, căci un om mare d'abia seceră pe zi cu secerea 1½—2 clăi de bucate (40—60 snopi), și ca să seceră un hectar de loc îi trebuiește 10—15—20 zile; ear' la rapiță și la alte plante oleioase, un om poate seceră câte 0,15—0,3 ha pe zi.

De aceea seceratul cu secerea cere mult timp și ne vine foarte scump. Ea se potrivește mai mult pentru proprietatea mică, care are puțin de secerat și țeranul o poate face cu membrii familiei sale, sau acolo, unde sunt multe brațe și ieftine.

Proprietatea mare s'ar putea folosi de seceră numai unde are la dispoziție multe brațe ieftine, sau că pe timpul secerișului vin cete de secerători ambulanți din alte regiuni și țări, și iau lanurile de secerat în acord. Acest sistem este foarte usitat și se practică pe o scară întinsă în toate țările. Totuși darea secerișului în acord nu este de recomandat, fiindcă ei ca să termine mai curând și să câștige mult, seceră și noaptea pe lună, dimineața pe rouă, pe ploaie etc. și grăbindu-se să lucreze mult, ei lucrează rău, și după ei, rămân o mulțime de spice, ear' bucatele secerate ude se încing apoi și cresc în clăi. Ca să nu se întâmple aceasta, ei ar trebui des controlați, și supraveghiați de aproape. Și earăși ca să-i plătim în bani cu ziua, încă nu este consult, fiindcă ei nu lucrează în de ajuns; așteaptă numai ca să le treacă ziua. Și într'un cas și altul, controlul de aproape este foarte necesar.

La rapiță și alte plante oleioase, cari ziua pe căldură se desfac și se desghioacă ușor, este mai avantajos să le secerăm noaptea pe lună și dimineața și seara pe rouă, ear' lucrătorii în ameaza mare se se odichnească, căci roua și ploaia se strecoară mai ușor printre tecile ei, decât printre spicele și paiele de cereale. De asemenea vom seceră noaptea pe lună și atunci când tecile ei sunt prea trecute, de să scutură în căldură mare.

Cu mult mai spornic și mai eftin decât seceratul cu secerea, ne vine cositul cu coasa simplă sau cu coasa împedecată, cu care încă putem aduna spicele și paiele binișor și economisim din timp și spese. Coasa simplă la recolta de cereale nu se întrebuințează decât numai la orz și ovės, când acestea sunt prea mici, de nu le putem lega, apoi la meu, mazere, linte, mazărice, sēmēnța de trifoiu, și lucernă etc., adecă la toate acele plante, pe cari de obiceiunu le legăm.

Totuși pentru cositul bucatelor, la coasa obicinuită, de ordinar se mai adaogă o mică greblă cu 2—3 colți de câte 20—30 cm. lungime, sau niște bețișoare de lungimea coasei, cari au menirea ca să prindă și adune paiele tăiate de coasă, pentru a le pune pale fără de a le încurca.

Coasa astfel garnisită o numim de obicei coasa cu greblă, sau coasa împedecată. Ea este nu numai mai grea, decât coasa simplă, ci și mult mai greu de umblat și cosit cu ea, și recere un lucrător încercat și inteligent. De aceea nu ori și cine poate cosi cu coasa împedecată. În schimb însă sunt lucrători, cari își string și depun tot așa de bine bucatele cu coasa împedecată ca și din seceră.

Fiindcă la cosit cu coasa punem în mișcare și ne servim de amândouă mâinile și de întreagă forță musculară a corpului uman, putem să tăiem cu ea de-odată și pe zi mai mult decât cu secerea. Grâu, orz, ovės și indoituri toate pot fi cosite cu coasa împedecată, pentru ca să poată fi legate în urmă. Sēcara este însă mai bine, să o tăiem cu secerea sau cu mașina, decât cu coasa împedecată, din cauză că paiele ei sunt prea lungi, și cu coasa chiar împedecată fiind, nu le putem mânia înainte de ajuns și să le depunem fără ca să se încurce.

Cu coasa împedecată câștigăm enorm din timp și spese. Ea este foarte

usitată în America de nord, Germania, Ungaria, Rusia, cu deosebire acolo, unde este lipsă de brațe. În Banat și Ungaria de sud aproape tot grăul și orzul se cosește numai cu coasa împedecată. La noi însă ea este mai puțin usitată. Cu coasa împedecată putem cosi pe zi la cerealele de toamnă 0,5—0,75 ha, la cerealele de primăvară 0,63—0,95 ha.

Cu coasa împedecată tăiem bucatăle în două moduri: sau dela sēmănătură în lături, și punându-le în brasde, sau cătră sēmănătură, și atunci răzimăm plantele tăiate de cele ce stau în picioare, pentru ca ele să nu se încurce și nici să se scature lovindu-se de pământ.
(Va urma).

Prospectele secerișului.

Atât în Europa, cât și în America de nord se poate deja prevedea rezultatele secerișului din acest an. Luat și privit peste tot țările producătoare, apoi nici una nu va ajunge la rezultatul anului trecut. În Franța sunt de prospete mijloc, în Germania de nord sēmănăturile sunt slabe, în o parte însemnată a Rusiei încă nu sunt mulțumiți cu sēmănăturile, România și celelalte state Balcanice se așteaptă la o recoltă slabă, abea de jumătate.

Ce privește prisoasele anului trecut, acelea le-au consumat recolta slabă din anii precedenți rei, încât foarte puține bucate vor rămânea în magazine. Cu toate aceste piețele internaționale de bucate îngrijesc tare puțin aprovizionarea, ce s'ar aștepta dela cei chemați.

Chiar și prospectele din țeara noastră, în urma ploilor din luna Iunie, sunt slabe; pe multe locuri se ivește deja rugina. Un expert ecenom dela noi afirmă la pozitiv, că sēmănăturile și agrii lucrați rău și fără multă trudă, vor fi mai bune ca cele lucrate bine și corăspunzător.

Michail Jurevici Lermontov.

Michail Jurevici Lermontov, celebru romancier și poet rus, s'a născut la Moscova la 2 Octomvrie 1814 și a murit în Caucas la 15 Iulie 1841.

El și-a pierdut mama ca copil încă și bunică-sa îl luă la dânsa spre a-l crește: dar văzând sănătatea subredă a nepotului ei, îl duse la vârsta de 11 ani în Caucas, ale cărui priveliști mărețe și sălbatice îl impresiionară adinc.

După un an de zile el se întoarse la Moscova și fu dat în internatul unui liceu, unde stătu patru ani, fiind remarcat pentru ciudata-i fire și trufaș-a-i sinceritate.

La 1832, în urma unei isprăvi studențești, fu silit să părăsească universitatea din Moscova și plecă la Petersburg, unde intră într'o școală militară. După doi ani ieși cu grad din școală, fiind cunoscut prin câteva piese »murdare«, când un succes neașteptat îl îndrumă de odată pe făgașul literaturii. Unul din conșcolarii lui îi luase manuscrisul Kagi-Abrek și-l tipări cu numele autorului.

Lermontov, încurajat, începu să scrie compoziții remarcabile: ca Mascarada, Melodia evreească, Gladiatorul murind, Ruga călătorului, etc.

Tristul sfârșit al poetului Pușkin facu pe Lermontov să scrie o poezie asupra morții lui, în care atacă pe membrii familiei imperiale.

El fu arestat și trimis în Caucas într'un regiment de dragoni. Acest surghiun îl făcu celebru. Poeziile sale erau citite pe întrecute, ear el fu socotit ca urmașul lui Pușkin.

În Caucas el scrise frumoasa-i poemă Diavolul, compuse Megri și tot acolo găsi

Apă minerală!

Dr. Hankó Vilmos, profesor, membrul Academiei maghiare de științe, a calificat apa naturală de conținut acid-carbonic a »Isvorului-Dacia« de apă gustoasă excelentă și de neprețuită.

Resultatul analizei și părerea o comunicăm în traducere autentică:

ANALISA CHEMICĂ

a apei acre »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășului, lângă Deva.

	in 1000 grame apă	
Calcium hydrocarbonat	1.0542	« «
Magnesium «	0.3497	« «
Calcium sulfat	0.2316	« «
Natrium hydrocarbonat	0.1705	« «
Vas «	0.0390	« «
Kalium chlorid	0.0520	« «
Mangan hydrocarbonat	0.0154	« «
Kalium «	0.0094	« «
Lithium «	0.0019	« «
Silicium dioxid	0.0096	« «
Suma substanțelor solide	1.9333	grame apă
Acid carbonic liber	2.3953	« «
Volumul acidului carbonic liber	1214.6	c. c.

Precum dovedește analiza, »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășan (apă acra de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul său chimic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia »Isvorul-Dacia« ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa »Isvorului-Dacia« e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală »Isvorul-Dacia« va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

(L. S.)

Dr. Hankó Vilmos m. p.

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din Budapesta, membru al academiei maghiare de științe.

Am îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția onor. public și anume cu un preț foarte estin: O sticlă de 2 litri: 16 bani de 1 litru 12 bani, de 1/2 litru 9 bani dus acasă.

Să poate cumpăra peste zi dela David Scharer, depot mare de bere de-alui Dreher, strada Cetății Nr. 11—13 în Orăștie.

Sticlele goale se aduc înapoi, cele pierdute se plătesc: cele de 2 litri cu 30 bani (fileri), de 1 litru cu 20 bani și de 1/2 litru cu 16 b. bucata.

Direcțiunea institutului de economii »Dacia«
în Orăștie.

„Minerva“
Institut Tipografic
Orăștie.

Se recomandă a
executa
următoarele: ☞

Opuri, Broșuri și
Placate ☞ ☞ ☞
Bilete de logodnă și
cununie ☞ ☞ ☞
Carte și epistole ☞

☆ Circulare ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită
☞ după plac și ☞ ☞
cerere ☞ ☞ ☞ ☞
Registre și imprimare
Anunțuri, ☞ ☞ ☞
Computuri și Adrese.
Bilanțuri etc. etc. ☞

Comande
din afară se efectuează
repede!

Această tipografie e
provăzută cu cele mai
bune mijloace tehnice
și fiind bine asortată
cu tot felul de caractere
de litere din cele
mai moderne, e pusă
în pozițiune de a pute
executa ori-ce coman
de prompt și cu cea
mai mare acurateț!

„MINERVA“ institut tipografic în Orăștie.

IOAN ANDRESCU, Friseur și Perrükquer în Orăștie (Szászváros).

P. I.

Salonul de frizat, ras și tuns, întemeiat la anul 1868 în Orăștie prin Ioan Andrescu (strada între târguri, nr. 6 lângă Magistratul orașenesc), care s'a bucurat de atunci și până-acum de cel mai bun renume, — se recomandă on. public, ca

SALON DE FRISAT, RAS ȘI TUNS HIGIENIC DE I-UL RANG!

reconstruit și arangeat cu totul din nou, în care se lucrează după recerînțele igienice de acum, cu aparate de desinfectare parisiene și utensilii antiseptice de clasa primă, parisiene apoi după metoda modernă de acum cu privire la îngrijirea părului și a bărbii, etc.

Serviciul solid și prompt, al onorațiilor mei mușterii și cunoscuți vor fi și pe viitor conduse de principiile reale pe care se întemeiază oficina mea.

Tot felul de înori ce ating specialitatea mea, le voi introduce neamănat și le voi aduce la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Notez mai departe, că din punct de vedere igienic, voi folosi în oficina mea numai specialități de Paris de clasa primă! și anume: toate recușitele, cum sunt mașinile de tuns, foarfecile, briciurile, etc., se desinfectează îndată după întrebuințare în aparatul special de desinfectare parisian, întrebuințându-se: formalin, sublimat, carbol etc., apoi pastă antiseptică pentru briciu, așa că este cu desăvârșire eschisă posibilitatea ca prin aceleași recușite să treacă dela unul la altul boala de piele (mai cu seamă la ras).

În oficina mea se folosește deja:

Mantaua de hârtie de mătăsă,

apărător de tot nou și igienic pentru frizat, ras și tuns, apoi gu-ler patent pentru tuns cu prințetor de păr tăiat, ce face imposibilă căderea părului mărunt pe lângă grumaz.

Cremă de ras parisiană prima, fără amestecare cu apă. »Allin Voraus« suplinitor săpunului de ras. Pulvere de săpun parisiană și săpun de cabinet parisian prima.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a jubrițelor, coșilor și roșeții pielii, folosesc 1/10% Sublimat, Crystall-Sirius, și o specialitate de apă igienică cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Higienic și Tablete-Regina, etc. Ceva mai nou:

Ștergare de obraz din hârtia de mătăsă »Krépe«

pentru sbicit, veritabile, în crém și alb, folosite numai la o radere. Anunț apoi, că am deposit permanent de tot felul de

Peruce de stradă și de teatru,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru dame, cât și pentru domni. Toupete, bretonuri pentru dame, plete, frisetete, etc., precum și deposit de legătoare de mustăți de felurite soiuri; colorii de păr și cosmetice, etc.

Imi țin încă de datorință a exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru sprijinul de până acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu sprijinul lor prin cercetarea salonului meu de frizat.

Cu toată stima

Rog cetiți atestatul
medical de mai jos!

IOAN ANDRESCU,
Friseur și Perrükquer în Orăștie.

ATESTAT MEDICAL

(Trad. din nemțește).

Să constată prin aceasta oficios, că Salonul de frizat și ras al dlui Ioan Andrescu din str. târgurilor, este azi perfect arangeat de nou, conform cerințelor moderne și igienice! Mobile potrivite scopului și ireproșabil curate, împodobesc ambele saloane, cel mare și cel mic, cari sunt provăzute cu lumină bogată, și toate așa arangeate, că pot fi fundamental desințiate!

Toate peptenele, periile de păr și celelalte instrumente, se desințiază într'un Desinfector-Formalin de Paris; briciurile și mașinile de tuns se spală cu Pastă antiseptică și cu soluție de carbol de 5%, deplin curățitoare!

Toate mantalele pentru tuns și servietele, sunt de cele de hârtie de mătăsă chemicește curată, făcute anume numai pentru o întrebuințare.

Pentru ungere cu săpunele, se toloșește o pulvere de săpun igienică, se pregătește în amestec cu apă feartă, fața se unge apoi cu Kaiserborax, sau, în casuri date, cu 1/10% soluție de sublimat cu Borsäure, Crystall-Sirius, și se pudrează prin o mașinărie igienică de sistemul cel mai nou.

La întrebuințarea ori-căror soiuri de mijloace cosmetice, se pune în acest local mare grijă pe aceea, ca ori-ce instrument, care ar putea răspândi vre-o boală de piele, să fie nimic.

La toate cele amintite mai sus se mai adaugă și aceea, că dl Ioan Andrescu e dextru a-și îndeplini toate funcțiunile sale de barbier și friseur și de tuns, așa de curat, că ori-ce răspândire a vre-unei boale de păr și de piele, de pe un individ pe altul, se arată exchis!

Orăștie, 29 Aprilie 1903.

Dr. Victor Markovinovich m. p.,
medic fisic orașenesc.